

Nasilenie potrzeb emocjonalnych u kobiet z guzami jajnika i mięśniakami macicy

Intensification of emotional needs in women with ovarian tumours and uterine fibroids

Beata Pawłowska¹, Krzysztof Międlar², Karolina Biały-Międlar³,
Monika Lekan⁴, Paula Fijałkowska⁵, Marta Landman⁴

¹Katedra i Klinika Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

²Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie, Oddział Psychiatryczny

³Szpital Wojewódzki nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie,

Oddział Neurologii z Pododdziałem Leczenia Udaru Mózgu

⁴Samodzielny publiczny Szpital Kliniczny nr 1 w Lublinie

⁵Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie

Streszczenie

Celem pracy było udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy i jakie różnice występują w zakresie nasilenia potrzeb emocjonalnych u kobiet z guzami jajnika, mięśniakami macicy i u kobiet zdrowych?

Grupę badaną stanowiło 60 pacjentek zakwalifikowanych do zabiegu operacyjnego z powodu łagodnego guza jajnika (30 kobiet) i mięśniaków macicy (30 kobiet). Średni wiek pacjentek wynosił 40 lat.

W pracy zastosowano następujące metody badawcze: Kwestionariusz Murray'a do badania potrzeb psychicznych oraz Kwestionariusz socjodemograficzny własnej konstrukcji.

Wyniki i wnioski:

1. Pacjentki, w porównaniu do kobiet zdrowych charakteryzuje znacząco bardziej nasilona potrzeba uzyskania pomocy, opieki, wsparcia, rady, pocieszenia, czułości, możliwości opowiedzenia o swoich kłopotach, cierpieniu oraz zmartwieniach.
2. Kobiety z mięśniakami macicy w porównaniu do kobiet z guzami jajnika charakteryzuje istotnie bardziej nasilona wrażliwość, konformizm, podatność na sugestię, chęć współpracy, potrzeba nawiązywania kontaktów interpersonalnych, współpracy, większe zaufanie do innych oraz nasilona potrzeba poszukiwania opieki, oparcia u innych.
3. Kobiety z mięśniakami macicy w porównaniu do kobiet zdrowych charakteryzuje znacząco bardziej nasilona potrzeba doznawania opieki, oparcia, pomocy, otrzymywania przywilejów, większy konformizm, uległość, chęć współpracy, unikania konfliktów, zaufanie do innych, potrzeba nawiązywania więzi emocjonalnej z ludźmi oraz użalania się nad sobą, litowania się nad sobą, wczuwania się we własne cierpienia oraz koncentracja na uszkodzeniach własnego ciała.
4. Między kobietami z guzami jajnika a kobietami zdrowymi nie stwierdzono istotnych różnic w zakresie nasilenia potrzeb psychicznych.

Słowa kluczowe: potrzeby emocjonalne, guzy jajnika, mięśniaki macicy

Abstract

The objective of the study was to answer the question: do any dependencies occur, if any, as regards the intensification of emotional needs in women with ovarian tumours and uterine fibroids and in healthy women?

The examined group consisted of 60 patients qualified for surgery due to benign ovarian tumours (30 women) and uterine fibroids (30 women) as well as 30 healthy women. The average age of patients was 40 years.

The following research methods were used in the work: The Assessment of Psychological Needs Questionnaire by Murray and the Socio-demographic Questionnaire designed by the authors.

Results and conclusions:

1. As compared to healthy women, the patients with ovarian tumours and uterine fibroids are characterised by significantly more intensified need for succorance – seeking support, care, aid, comfort, tenderness, possibility of telling about their problems, suffering and worries.
2. As compared to the women with ovarian tumours, the patients with uterine fibroids are characterised by a significantly more intensified sensitivity, conformity, susceptibility to suggestion, willingness to co-operate, need for establishing interpersonal relationships, co-operation, trust in other people and intensified need for succorance.
3. As compared to healthy women, the patients with uterine fibroids show a significantly more intensified need for succorance, need for getting privileges, greater conformity, submissiveness, willingness to co-operate, to avoid conflicts, to rely on others, need for affiliation (establishing emotional ties with other people) and need for sympathy, self-pity, getting feel of own suffering and concentrating on the damage to their bodies.
4. No significant differences were found between the women with ovarian tumours and healthy women.

Keywords: emotional needs, ovarian tumours, uterine fibroids

Wstęp

Zdaniem Obuchowskiego [1] potrzeby są cechami osobowości służącymi przystosowaniu, samoregulacji i rozwojowi jednostki.

Potrzeba psychiczna definiowana jako cecha osobowości oznacza siłę organizującą specyficzne schematy reagowania, których celem jest zmniejszenie nieprzyjemnego stanu napięcia lub osiągnięcie innych celów [2].

Według Maslowa [za: 2] istnieje hierarchiczny porządek potrzeb: najpierw zaspokajane są potrzeby fizjologiczne, następnie potrzeby: bezpieczeństwa, prestiżu, uznania, przynależności i samorealizacji.

Murray [za: 2] uważa, że potrzeby psychiczne mogą być jawne, przejawiające się w zewnętrznym zachowaniu oraz ukryte, wyrażające się głównie i zaspokajane w procesach myślenia i wyobraźni. Czynnikiem, który przyczynia się do tego, że potrzeba przejawia się w ukryciu jest tłumienie i wyparcie jej tendencji.

Jarosz [3] dzieli potrzeby człowieka na biologiczne, psychologiczne i społeczne. Potrzeby biologiczne (pierwotne) są właściwościami fizjologicznymi organizmu. Potrzeby psychiczne i społeczne nazywane potrzebami wtórnymi lub nabytymi powstają w wyniku oddziaływania środowiska na człowieka, czyli: wychowania, opinii osób ważnych, tradycji, norm, zasad i przykładów. Motywy regulujące ludzkie zachowanie są złożone i wynikają z niezaspokojonych potrzeb biologicznych i nabytych, a środki i sposoby ich realizacji zależą od wpływu wywieranego na jednostkę przez środowisko społeczne oraz indywidualnych cech osoby [3].

Jednym z czynników modyfikujących potrzeby wtórne człowieka jest sytuacja choroby. Właściwe rozpoznanie potrzeb psychicznych i społecznych pacjentów oraz ich zaspokojenie przez personel medyczny i rodzinę może w znaczącym stopniu modyfikować postawy pacjenta wobec choroby, a także sprzyjać procesowi leczenia i rehabilitacji [4,5].

Celem pracy było udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy i jakie różnice występują w zakresie nasilenia potrzeb emocjonalnych u kobiet z guzami jajnika, mięśniakami macicy i u kobiet zdrowych?

Grupa badana

Grupę badaną stanowiło 60 pacjentek zakwalifikowanych do zabiegu operacyjnego z powodu łagodnego guza jajnika (30 kobiet) i mięśniaków macicy (30 kobiet) oraz 30 kobiet zdrowych, które stanowiły grupę kontrolną. Średni wiek pacjentek z mięśniakami macicy wynosił 44 lata, a z guzami jajnika 36 lat. Dzieci posiadało 76% kobiet z mięśniakami macicy i 71% kobiet z guzami jajnika.

Metody

W pracy zastosowano następujące metody badawcze: Kwestionariusz Murray'a do badania potrzeb psychicznych [2] oraz Kwestionariusz socjodemograficzny własnej konstrukcji.

Wyniki

Celem udzielenia odpowiedzi na pytanie: czy i jakie różnice występują w zakresie nasilenia potrzeb psychicznych u kobiet z guzami jajnika, mięśniakami macicy i u kobiet zdrowych, zastosowano test t-Studenta.

W tabeli 1 porównano potrzeby psychiczne u kobiet z grupy klinicznej i kontrolnej.

Między kobietami z grupy klinicznej i kontrolnej występuje istotna statystycznie różnica w zakresie potrzeby doznawania opieki i oparciach (tab.1). Pacjentki, w porównaniu do kobiet zdrowych charakteryzuje znacząco bardziej nasiloną potrzebą uzyskania pomocy, opieki, wsparcia, rady, pocieszenia, czułości, możliwości opowiedzenia o swoich kłopotach, cierpieniu, zmartwieniach, otrzymania przywilejów, która - zdaniem Murray'a [za: 2], współwystępuje z uczuciami: niepokoju, bezradności, osamotnienia, a w skrajnych przypadkach – rozpacz.

W tabeli 2 zamieszczono wyniki testu t-Studenta, za pomocą którego porównano nasilenie potrzeb emocjonalnych u kobiet z guzami jajnika i mięśniakami macicy.

Kobiety z mięśniakami macicy uzyskały istotnie wyższe wyniki od kobiet z guzami jajnika w zakresie potrzeb: potrzeby uległości, przyjemnych doznań zmysłowych, stowarzyszenia, żywienia i opiekowania się oraz potrzeby poznawczej. Wyniki te informują, że kobiety z mięśniakami macicy w porównaniu do kobiet z guzami jajnika charakteryzuje istotnie bardziej nasiloną wrażliwość, konformizm, podatność na sugestię, chęć współpracy, potrzeba nawiązywania kontaktów interpersonalnych, więzi emocjonalnej z innymi, większe zaufanie do innych, potrzeba pomagania, opiekowania się i pocieszania ludzi budzących uczucie żalu i litości. Nasiloną potrzebą żywienia i opiekowania się skierowana do wewnątrz, zdaniem Murray'a [za: 2], wyraża się w uzalaniu się nad sobą, litowaniu się, wczuwaniu się w własne cierpienia oraz zajmowaniu się uszkodzeniami własnego ciała i łączy się uczuciem niepokoju, bezradności i osamotnienia.

W tabeli 3 zamieszczono wyniki testu t-Studenta, za pomocą którego porównano nasilenie potrzeb emocjonalnych u kobiet z guzami jajnika i kobiet zdrowych.

Między kobietami zdrowymi a kobietami z guzami jajnika nie stwierdzono żadnej istotnej statystycznie różnicy w zakresie skal Kwestionariusza Murray'a.

W tabeli 4 zamieszczono wyniki testu t-Studenta, za pomocą którego porównano nasilenie potrzeb emocjonalnych u kobiet zdrowych i z mięśniakami macicy.

Tab. 1. Porównanie średnich wyników uzyskanych przez grupę kliniczną (kobiety z guzami jajnika i mięśniakami macicy) i grupę kontrolną w zakresie skal Kwestionariusza Murray'a

Skale Kwestionariusza Murray'a	Grupa kliniczna		Grupa kontrolna		t	p
	M	SD	M	SD		
Potrzeba dominacji	22,08	8,18	21,33	4,83	0,46	n.i.
Potrzeba uległości	26,35	3,53	26,10	3,68	0,32	n.i.
Potrzeba autonomii	21,10	4,91	21,83	4,84	-0,68	n.i.
Potrzeba agresywności	20,66	4,12	21,47	5,10	-0,81	n.i.
Potrzeba poniżania się	19,90	3,48	18,70	3,31	1,58	n.i.
Potrzeba wyczynu	22,81	4,08	22,00	4,03	0,89	n.i.
Potrzeba seksualna	16,31	4,30	16,63	3,60	-0,36	n.i.
Potrzeba przyjemnych doznań zmysłowych	21,45	4,46	21,00	5,63	0,42	n.i.
Potrzeba ekshibicjonizmu	19,27	4,36	19,47	4,47	-0,20	n.i.
Potrzeba zabawy	20,00	5,43	19,37	4,75	0,55	n.i.
Potrzeba odrzucania	21,52	4,44	21,73	4,59	-0,22	n.i.
Potrzeba stowarzyszenia	24,31	4,86	23,20	4,66	1,04	n.i.
Potrzeba doznawania opieki i oparcia	24,42	4,87	21,93	4,38	2,37	0,02
Potrzeba żywienia i opiekowania się	29,15	5,13	27,83	5,34	1,13	n.i.
Potrzeba unikania poniżenia we własnych oczach	22,92	5,38	22,00	5,17	0,78	n.i.
Potrzeba bezpieczeństwa jako unikanie urazu ze strony innych ludzi	22,23	4,33	22,23	3,81	-0,01	n.i.
Potrzeba kompensacji	22,39	4,22	22,63	3,69	-0,27	n.i.
Potrzeba unikania urazu fizycznego	21,03	5,80	20,10	5,89	0,72	n.i.
Potrzeba poznawcza	22,47	4,79	22,33	4,56	0,13	n.i.

Tab. 2. Porównanie średnich wyników uzyskanych przez kobiety z guzami jajnika i mięśniakami macicy w zakresie skal Kwestionariusza Murray'a

Skale Kwestionariusza Murray'a	Kobiety z mięśniakami		Kobiety z guzem jajnika		t	p
	M	SD	M	SD		
Potrzeba dominowania	22,97	10,67	21,19	4,53	0,85	n.i.
Potrzeba uległości	27,77	3,07	24,94	3,43	3,43	0,001
Potrzeba autonomii	21,55	5,33	20,65	4,51	0,72	n.i.
Potrzeba agresywności	20,84	4,37	20,48	3,91	0,34	n.i.
Potrzeba poniżania się	20,10	2,90	19,71	4,02	0,43	n.i.
Potrzeba wyczynu	23,61	4,04	22,00	4,03	1,57	n.i.
Potrzeba seksualna	16,35	3,76	16,26	4,85	0,09	n.i.
Potrzeba przyjemnych doznań zmysłowych	22,84	4,49	20,06	4,03	2,56	0,01
Potrzeba ekshibicjonizmu	19,26	4,88	19,29	3,86	-0,03	n.i.
Potrzeba zabawy	20,39	5,67	19,61	5,23	0,56	n.i.
Potrzeba odrzucania	22,26	4,08	20,77	4,72	1,32	n.i.
Potrzeba stowarzyszenia	26,06	4,95	22,55	4,14	3,04	0,01
Potrzeba doznawania opieki i oparcia	24,94	4,82	23,90	4,95	0,83	n.i.
Potrzeba żywienia i opiekowania się	30,81	5,58	27,48	4,09	2,68	0,01
Potrzeba unikania poniżenia we własnych oczach	23,16	5,31	22,68	5,52	0,35	n.i.
Potrzeba bezpieczeństwa jako unikanie urazu ze strony innych ludzi	22,39	4,66	22,06	4,04	0,29	n.i.
Potrzeba kompensacji	23,06	4,35	21,71	4,04	1,27	n.i.
Potrzeba unikania urazu fizycznego	21,16	5,72	20,90	5,98	0,17	n.i.
Potrzeba poznawcza	23,68	5,33	21,26	3,92	2,04	0,05

Kobiety z mięśniakami macicy uzyskały istotnie wyższe wyniki od kobiet zdrowych w zakresie potrzeb: potrzeby uległości, stowarzyszenia, żywienia i opiekowania się oraz potrzeby doznawania opieki i oparcia. Otrzymane wyniki informują, że kobiety z mięśniakami macicy charakteryzuje, w porównaniu do kobiet zdrowych, znacząco bardziej nasilona po-

trzeba doznawania pomocy, otrzymywania rady, przywilejów, większy konformizm, uległość, chęć współpracy, unikania konfliktów, zaufanie do innych, potrzeba nawiązywania więzi emocjonalnej z ludźmi, użalania się nad sobą, litowania się, wczuwania się we własne cierpienia oraz koncentracja na uszkodzeniach własnego ciała.

Tab. 3. Porównanie średnich wyników uzyskanych przez kobiety zdrowe i z guzami jajnika w zakresie skal Kwestionariusza Murray'a

Skale Kwestionariusza Murray'a	Kobiety zdrowe		Kobiety z guzem jajnika		t	p
	M	SD	M	SD		
Potrzeba dominacji	21,33	4,83	21,19	4,53	0,12	n.i.
Potrzeba uległości	26,10	3,68	24,94	3,43	1,28	n.i.
Potrzeba autonomii	21,83	4,84	20,65	4,51	0,99	n.i.
Potrzeba agresywności	21,47	5,10	20,48	3,91	0,85	n.i.
Potrzeba poniżania się	18,70	3,31	19,71	4,02	-1,07	n.i.
Potrzeba wyczynu	22,00	4,03	22,00	4,03	0,00	n.i.
Potrzeba seksualna	16,63	3,60	16,26	4,85	0,34	n.i.
Potrzeba przyjemnych doznań zmysłowych	21,00	5,63	20,06	4,03	0,75	n.i.
Potrzeba ekshibicjonizmu	19,47	4,47	19,29	3,86	0,17	n.i.
Potrzeba zabawy	19,37	4,75	19,61	5,23	-0,19	n.i.
Potrzeba odrzucania	21,73	4,59	20,77	4,72	0,80	n.i.
Potrzeba stowarzyszania	23,20	4,66	22,55	4,14	0,58	n.i.
Potrzeba doznawania opieki i oparcia	21,93	4,38	23,90	4,95	-1,64	n.i.
Potrzeba żywienia i opiekowania się	27,83	5,34	27,48	4,09	0,29	n.i.
Potrzeba unikania poniżenia we własnych oczach	22,00	5,17	22,68	5,52	-0,49	n.i.
Potrzeba bezpieczeństwa jako unikanie urazu ze strony innych ludzi	22,23	3,81	22,06	4,04	0,17	n.i.
Potrzeba kompensacji	22,63	3,69	21,71	4,04	0,93	n.i.
Potrzeba unikania urazu fizycznego	20,10	5,89	20,90	5,98	-0,53	n.i.
Potrzeba poznawcza	22,33	4,56	21,26	3,92	0,99	n.i.

Tab. 4. Porównanie średnich wyników uzyskanych przez kobiety zdrowe i z mięśniakami macicy w zakresie skal Kwestionariusza Murray'a

Skale Kwestionariusza Potrzeb Murray'a	Kobiety zdrowe		Kobiety z mięśniakami macicy		t	p
	M	SD	M	SD		
Potrzeba dominacji	21,33	4,83	22,97	10,67	-0,77	n.i.
Potrzeba uległości	26,10	3,68	27,77	3,07	-1,93	0,05
Potrzeba autonomii	21,83	4,84	21,55	5,33	0,22	n.i.
Potrzeba agresywności	21,47	5,10	20,84	4,37	0,52	n.i.
Potrzeba poniżania się	18,70	3,31	20,10	2,90	-1,75	n.i.
Potrzeba wyczynu	22,00	4,03	23,61	4,04	-1,56	n.i.
Potrzeba seksualna	16,63	3,60	16,35	3,76	0,30	n.i.
Potrzeba przyjemnych doznań zmysłowych	21,00	5,63	22,84	4,49	-1,41	n.i.
Potrzeba ekshibicjonizmu	19,47	4,47	19,26	4,88	0,17	n.i.
Potrzeba zabawy	19,37	4,75	20,39	5,67	-0,76	n.i.
Potrzeba odrzucania	21,73	4,59	22,26	4,08	-0,47	n.i.
Potrzeba stowarzyszania	23,20	4,66	26,06	4,95	-2,33	0,02
Potrzeba doznawania opieki i oparcia	21,93	4,38	24,94	4,82	-2,54	0,01
Potrzeba żywienia i opiekowania się	27,83	5,34	30,81	5,58	-2,13	0,04
Potrzeba unikania poniżenia we własnych oczach	22,00	5,17	23,16	5,31	-0,86	n.i.
Potrzeba bezpieczeństwa jako unikanie urazu ze strony innych ludzi	22,23	3,81	22,39	4,66	-0,14	n.i.
Potrzeba kompensacji	22,63	3,69	23,06	4,35	-0,42	n.i.
Potrzeba unikania urazu fizycznego	20,10	5,89	21,16	5,72	-0,71	n.i.
Potrzeba poznawcza	22,33	4,56	23,68	5,33	-1,057	n.i.

Posumowanie i dyskusja wyników

Otrzymane w pracy wyniki pozwoliły na udzielenie odpowiedzi na pytanie badawcze. Rezultaty badań informują, że kobiety z grupy klinicznej charakteryzuje znacząco bardziej nasilona niż kobiety zdrowe, potrzeba uzyska-

nia pomocy, opieki, wsparcia, uzyskania rady, pocieszenia, czułości, możliwości opowiedzenia o swoich kłopotach, cierpieniu i zmartwieniach. Nasilenie potrzeby opieki i wsparcia u kobiet poddanych zabiegowi operacyjnemu może łączyć się z poczuciem niepokoju, bezradności, osa-

motnienia, a czasem rozpaczy. Poczucie lęku, niepokoju i bezradności w sytuacji choroby oraz konieczności poddania się zabiegowi operacyjnemu, należą do najczęściej obserwowanych przez personel medyczny reakcji pacjentów [6].

Opisywane przez Heszen-Klemens [6] oddziaływania psychologiczne, które - zdaniem autorki pomagają w przygotowaniu pacjenta do zabiegu operacyjnego i obniżają poziom lęku - takie, jak: hipnoza, techniki relaksacyjne czy technika psychodramy wydają się, w świetle uzyskanych w pracy wyników, całkowicie nie uwzględniać potrzeb psychicznych badanych kobiet z grupy klinicznej.

Rozpoznanie potrzeb emocjonalnych pacjentów, zaspokojenie ich zarówno ze strony personelu medycznego - poprzez udzielanie pacjentowi zrozumiałych dla niego i istotnych z punktu widzenia współpracy w procesie leczenia - informacji na temat choroby i zabiegu operacyjnego, jak i ze strony rodziny - poprzez obdarzenie chorego zrozumieniem, wsparciem, opieką, poświęcenie mu czasu - może w znaczącym stopniu zapobiegać wystąpieniu lub nasileniu objawów zaburzeń nerwicowych: lękowych czy poczucia bezradności.

Przedstawiane w pracy wyniki pozwalają sformułować hipotezę, że jednym z czynników modyfikujących nasilenie potrzeb psychicznych u badanych kobiet są objawy choroby.

Wyniki uzyskane na podstawie analiz wskazują, że kobiety z mięśniakami macicy charakteryzuje, w porównaniu do kobiet zdrowych, znacząco bardziej nasiloną potrzebą doznawania opieki, oparcia, pomocy, otrzymywania przywilejów, większy konformizm, uległość, chęć współpracy, unikania konfliktów, zaufanie do innych, potrzeba nawiązywania więzi emocjonalnej z ludźmi oraz potrzeba żywienia i opiekowania się innymi, która - jeśli jest skierowana do wewnątrz wyraża się w użalaniu się nad sobą, litowaniu się, wczuwaniu się w własne cierpienie oraz zajmowaniu się uszkodzeniami własnego ciała.

Jednocześnie kobiety z łagodnymi guzami jajnika nie różniły się znacząco pod względem nasilenia potrzeb psychicznych od kobiet zdrowych.

Kobiety z mięśniakami macicy różniły się - w zakresie nasilenia potrzeb emocjonalnych - nie tylko od kobiet zdrowych, ale również od kobiet z guzami jajnika. Kobiety z mięśniakami macicy w porównaniu do kobiet z guzami jajnika charakteryzuje istotnie bardziej nasiloną wrażliwość, konformizm, podatność na sugestie, chęć współpracy, potrzeba nawiązywania kontaktów interpersonalnych i więzi emocjonalnej z innymi, większe zaufanie do innych, potrzeba pomagania, opiekowania się innymi oraz pocieszenia ludzi budzących uczucie żalu i litości, której przejawem może również być użalanie się nad sobą, litowanie się, wczuwanie się we własne cierpienie oraz zajmowanie się uszkodzeniami własnego ciała. Ponadto kobiety z mięśniakami macicy mają zna-

cząco bardziej niż kobiety z guzami jajnika nasiloną potrzebę poznawczą.

Podsumowując otrzymane wyniki można przypuszczać, że cechy osobowości badanych pacjentek, takie jak: dążenie do współpracy, zaufanie do innych, konformizm, potrzeba nawiązywania relacji interpersonalnych oraz potrzeba poznawcza będą sprzyjały procesowi leczenia oraz rehabilitacji, a nasiloną potrzebą użalania się nad sobą, litowania się, wczuwania się we własne cierpienie oraz zajmowania się uszkodzeniami własnego ciała może znacznie ten proces utrudniać.

Rozpoznanie oraz zaspokojenie w sposób konstruktywny potrzeb psychicznych pacjenta, udzielenie mu pomocy w wypracowaniu adaptacyjnych sposobów radzenia sobie ze stresem jest fundamentem każdej terapii, niezależnie od tego, na jaką chorobę pacjent cierpi i jaką formę przyjmie jego leczenie.

Na podstawie uzyskanych wyników sformułowano następujące wnioski:

Wnioski

1. Pacjentki, w porównaniu do kobiet zdrowych charakteryzuje znacząco bardziej nasiloną potrzebą uzyskania pomocy, opieki, wsparcia, rady, pocieszenia, czułości, możliwości opowiedzenia o swoich kłopotach, cierpieniu oraz zmartwieniach.
2. Kobiety z mięśniakami macicy w porównaniu do kobiet z guzami jajnika charakteryzuje istotnie bardziej nasiloną wrażliwość, konformizm, podatność na sugestie, chęć współpracy, potrzeba nawiązywania kontaktów interpersonalnych, współpracy, większe zaufanie do innych oraz nasiloną potrzebą poszukiwania opieki, oparcia u innych.
3. Kobiety z mięśniakami macicy w porównaniu do kobiet zdrowych charakteryzuje znacząco bardziej nasiloną potrzebą doznawania opieki, oparcia, pomocy, otrzymywania przywilejów, większy konformizm, uległość, chęć współpracy, unikania konfliktów, zaufanie do innych, potrzeba nawiązywania więzi emocjonalnej z ludźmi oraz użalania się nad sobą, litowania się nad sobą, wczuwania się we własne cierpienie oraz koncentracja na uszkodzeniach własnego ciała.
4. Między kobietami z guzami jajnika a kobietami zdrowymi nie stwierdzono istotnych różnic w zakresie nasilenia potrzeb psychicznych.

References

1. Obuchowski K. Przez galaktykę potrzeb. Psychologia dążeń ludzkich. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo; 1995.
2. Siek S. Wybrane metody badania osobowości. ATK; Warszawa: 1983.
3. Jarosz M. (red.), Psychologia lekarska. PZWL; Warszawa: 1983.

4. Pawłowska B., Międlar K., Biały-Międlar K., Dziurzyńska E. Niepokój a postawy wobec choroby u pacjentek z guzami jajnika i mięśniakami macicy. *Curr Probl Psychiatri* 2012; 13(3): 209-215.
5. Lipowski Z.J. Psychosomatic medicine today. *Psychiatr. Pol.*, 1975; 4: 377-388.
6. Heszen-Klemens I. Psychologiczne problemy chirurgii. W: *Psychologia lekarska*. pod red. M. Jarosza, PZWL; Warszawa: 1983, s.411-423.

Correspondence address

Beata Pawłowska
Katedra i Klinika Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie
20-439 Lublin, ul. Głuska 1
tel.: 81 744 09 67
e mail: pawlowskabeata@tlen.pl